

Målet er mere økologisk raps

En fortsættelse af projektet 'Stabile udbytter i vinterraps' skal fremme den økologiske rapsproduktion ved at finde løsninger, der kan øge dyrknings sikkerheden af den vanskelige afgrøde

VINTERRAPS

AF MAJA ELINE PETERSEN

Økologisk vinterraps er en værdifuld afgrøde med en stor efterspørgsel, ikke mindst til olie- og proteinfoderproduktion. Det er dog kun en brøkdel af det samlede vinterrapsareal, som i dag dyrkes økologisk. Det vil projektet 'Dyrknings sikkerhed og strategi i økologisk vinterraps' nu lave om på ved at finde løsninger til at gøre dyrkningen af den økologiske vinterraps mere sikker for landmanden.

- Grunden til, at arealet med økologisk vinterraps ikke er større, er den store dyrkningsusikkerhed. Især angreb af rapsjordloppelarver om efteråret og glimmerbøsser om foråret er en stor udfordring, men etableringsmæssigt er der også nogle udfordringer, og en god etablering kan

let være det halve udbytte. Derfor har vi fortsat arbejdet med at øge dyrknings sikkerheden for vinterraps, fortæller projektleder Annette Vibeke Vestergaard, Økologisk Landsforening, og tilføjer:

- Der er mange fordele ved raps. Der er en rigtig stor efterspørgsel på økologisk raps, da den giver en god olie og rapskager, der fungerer godt som kvægfoder. Derfor er afsætningsprisen også rigtig god. Desuden er raps en god vekselafgrøde i sædskiftet. Som forfrugt til korn, kan der typisk forventes et merudbytte på 10 hkg pr. hektar i den efterfølgende kornafgrøde.

De bedste strategier afprøves

Ud fra resultater af det tidligere projekt og ny viden, skal de bedste strategier til dyrkning af vinterraps findes og afprøves i praksis.

- I dette efterår anlægges tre markdemonstrationer, en i Trige ved Carsten Rønne og to i Nørre Snede på arealer drevet af Rørbæk Hovedgaard ved driftsleder Erik Roed Jakobsen. På demonstrationsarealerne i Trige vil vi afprøve forskellige slåningsstrategier i efteråret til regulering af korsblomstret ukrudt. Til oktober inviterer vi på en markdemonstration for alle interesserede, hvor resultatet vurderes - både effekten på ukrudt og en vurdering af

rapsens vitalitet inden vinteren, afhængigt af slåhøjde og -tidspunkt. På demonstrationsarealerne i Nørre Snede har vi anlagt rapsmarkerne efter henholdsvis kløvergræs og vinterrug som forfrugt. Vinterrapsen er

Der er en rigtig stor efterspørgsel på økologisk raps, da den giver en god olie og rapskager, der fungerer godt som kvægfoder. Derfor er afsætningsprisen også rigtig god. Desuden er raps en god vekselafgrøde i sædskiftet.

udsået i renbestand og sammensået med kløvergræs, for at se om der kan opnås en synlig kvælstofeffekt fra kløveren. Desuden forsøger vi med forskellige gødskningsstrategier, hvor rapsmarken tildeles enten gylle, protamylasse eller uden tilførsel af gødning. I det tidlige forår afholder vi åben markdemonstration, hvor vi skal se forskelle i planternes overvintring og vitalitet, forklarer Annette Vibeke Vestergaard.

Støtte til beslutning

Økonomi er en altafgørende faktor for økologiske planteavlere, når der træffes beslutninger før og under dyrkning af økologisk vinterraps. I projektet skal der udvikles et beslutningsværktøj, som kan hjælpe landmanden med at vurdere sin raps i det tidlige forår og til at træffe beslutningen om en eventuel ompløjning af den etablerede afgrøde.

- Der er mange faktorer som betyder noget for rapsens udbyttepotentiale. I det tidlige forår skal overvintring, angreb af jordloppelarver, vitalitet, plantetal og ukrudtsbestand vurderes, i forhold til om rapsen skal tjene som efterafgrøde og således erstattes af en vårafgrøde, eller om udbyttepotentialet er tilstrækkeligt til, at sikre et godt dækningsbidrag. Det er en svær afvejning som bety-

der, at der for ofte satses på en halvdårlig rapsmark, der ender med at avle for lidt. Derfor vil vi udvikle et beslutningsstøtteværktøj til landmænd og konsulenter, der kan hjælpe med at afgøre, om rapsen er en succesafgrøde, eller om den i stedet skal lægges om og blot have fungeret som en god efterafgrøde, forklarer Annette Vibeke Vestergaard og tilføjer:

- I beslutningsværktøjet skal landmanden kunne indtaste forskellige parametre fra marken, samt aktuelle priser på raps og korn sammen med et vurderet udbyttepotentiale i vårkorn. Herudfra beregnes om rapsen skal sløjfes eller høstes.

Mere gødning i systemet

Vinterraps har et stort gødningsbehov, der skal dækkes for at få

Hit med nye frø af gamle sorter

Den stigende interesse for at dyrke grøntsager i sin egen mark, have, terrasse og urtepotte har øget efterspørgslen på frø af arter og sorter med særlige egenskaber. I nogle tilfælde er det ensbetydende med "gamle sorter", men det behøver ikke at være godt, bare fordi det er gammelt!

Frø af kommercielt tilgængelige sorter er certificerede, og der er helt specifikke kvalitetskrav, hvad angår genetisk og fysisk renhed samt frø-sundhed og spireevne. Men inden for grøntsagsområdet efterspørges sorter, som ikke er kommercielt tilgængelige.

Den skandinaviske genbank, Nordgen, startede for nogle år siden en ordning, hvor man i foråret kan bestille udsæd fra bankens samlinger til privat brug. Det er blevet så stor en succes, at der ikke går mange dage i foråret, førend de frø, som var afset til denne ordning, er brugt

op. Så kan det være nødvendigt at søge i andre kanaler, men hér er ikke samme sikkerhed for kvalitet.

Sikring af den gode frøkvalitet

Den store interesse for Ny Nordisk Mad og dansk gastronomi har også øget efterspørgslen på grøntsager med særlige egenskaber - bitre, søde, røde... Og til denne anvendelse er det vigtigt med en stabil leverance af produkter af god kvalitet og i et vist kvantum.

Projektet "Marketing of Organic VintagE plant material (MOVE) skal først og fremmest sikre adgang til udsæd af interessante grøntsags-sorter med særlige egenskaber. Indledningsvis har vi fra Institut for Fødevarer fået en liste over sorter af gulerod, rødbede og hvidkål, som indgik i projektet omkring bitre sorters helbredsfræmmende effekter. Sidste år brugte vi tiden på at finde frem til frø af disse bitre sorter. MOVE har fået udsæd hjem fra

NordGen af hvidkål og rødbede, og vi fik udplantningsplanter af gulerod fra Vikima Seed, som også deltager i projektet.

I foråret plantede MOVE gulerødder i tunnel, og efter flittig bestøvning af honningbier og fluer er der nu ansat mange frø i skærmene. Tunnellen har insektnet i siden, så der er god ventilation i tunnelen. Overdækningen sikrer, at skærmene forbliver tørre, og frøene står nu langsomt og modner af. Vi såede også hvidkål og rødbede i foråret med henblik på produktion af hvidkålshoveder og rødder af rødbede - begge dele til udplantning og frøproduktion næste år.

Tidligere har Danmark haft kommerciel frøproduktion af gulerod, men produktionen blev rykket til Frankrig, netop fordi regn og fugtighed i skærmene ødelagde frøkvaliteten. Fra tid til anden forsøges frøproduktion af gulerod i Danmark - og nogle år lykkes det.

NYT FRA
INTERNATIONALT CENTER
FOR FORSKNING I
ØKOLOGISK JORDBRUG
OG FØDEVARESYSTEMER

Af seniorforsker Birte Boelt,
AU Flakkebjerg

I Danmark er lovgivningen på plads i forhold til at bytte frø. Landbrugsstyrelsen (daværende NaturErhvervstyrelsen) udsendte i 2015 en bekendtgørelse, hvoraf det fremgår, at man gerne må bytte frø til ikke-kommercielt brug. Men den stigende efterspørgsel fra køkkener og restauranter medfører et behov for frø af større mængder og af høj frøkvalitet.

Et af målene i MOVE er at finde en model for kommerciel vækst, som sikrer adgang af udsæd af interessante grøntsagssorter med særlige

egenskaber til professionelle økologiske grøntsagsavlere og hobbymarkeder.

Projektet MOVE er en del af Organic RDD 2.2-programmet, som koordineres af ICROFS (Internationalt Center for Forskning i Økologisk Jordbrug og Fødevarer Systemer). Det har fået tilskud fra Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP) under Miljø- og Fødevarerministeriet.

I august blev der udsået vinter-raps i en demonstrationsmark hos landmanden Erik Roed i Nørre Snede. Her skal det afprøves hvilke gødningsstrategier fra efteråret, der giver den bedste overvintring og dermed høstudbytte. Foto: Jonas Hæg, ØRD.

være en udfordring at få tilstrækkeligt med gødning på de økologiske plantebur, og derfor arbejder projektet på at finde måder, hvorpå planteburgen kan modtage kvæggødning som bytte for rapskager til kvægfoder.

Projektet ledes og udføres af Økologisk Landsforening i samarbejde med ØkologiRådgivning Danmark, LMO og Seges og løber frem til udgangen af 2018. Resultaterne vil løbende komme på Økologisk Landsforenings hjemmeside.

Projektet er støttet af Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikterne og Miljø- og Fødevareministeriet.

en stærk plantebestand, der har god modstandskraft mod ukrudt, svampe og skadedyr. Men det kan

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

Stort fremmøde til årets høstmarkeder

77.000 danskere benyttede den første weekend i september til at opleve det økologiske landbrug på første hånd. 84 økologiske landmænd inviterede til Økologisk Høstmarked, som i år fandt sted for 25. gang

HØSTMARKED
AF LINE SKOUBOE

- Danskerne kvitterer for den åbenhed, de økologiske landmænd viser, og møder talstærkt op, når de bliver inviteret på gårdbesøg. Det er fantastisk, at tusindvis af danskere 25 år i træk har taget børn og børnebørn i hånden og er draget på landet for at opleve, hvordan deres økologiske fødevarer bliver til. Det er netop sådan, man bedst forstår, hvilken forskel man gør ved at købe økologi: ved med egne øjne at se de økologiske grise og køer gå rundt ude på marken og høre landmanden selv

fortælle, hvordan han dyrker sine afgrøder uden sprøjtegifte, siger Birgitte Nygaard, projektleder i Økologisk Landsforening.

19 nye gårde deltog

Mange gårde har holdt Økologisk Høstmarked i en årrække. I år deltog også hele 19 gårde i arrangementet for første gang. Det glæder projektleder, Birgitte Nygaard.

- Det er rigtig positivt, at der stadig kommer nye værter til, som har lyst til at give danskerne en autentisk oplevelse af det økologiske landbrug. Salget af økologiske varer er steget i mere end ti år i træk, og alt tyder på, at den udvikling fortsætter. Danskerne interesserer sig i stigende grad for, hvor deres mad kommer fra, og hvordan er produceret. Økologisk Høstmarkeds relevans er således kun vokset gennem årene, og jeg vil opfordre de mange landmænd, der lige nu lægger om til økologi, til at være med, siger hun.

Oplevelser for både store og små

På årets høstmarkeder kunne man bl.a. tage med på markvandring eller traktorture, hilse på de økologiske

Foto: Rasmus Bluhme, Moment

køer, kalve, grise, høns og kyllinger, høste sine egne grøntsager, tumle i halmen eller blive klogere på kriblekrablelivet i den økologiske muld. På mange gårde kunne man også lave økologiske toast og pandekager over bål, købe et økologisk måltid lavet på gårdens råvarer eller gå på opdagelse i gårdbutikker og boder.

Økologisk Høstmarked er hele den økologiske branches fælles årlige event, som arrangeres af Økologisk Landsforening sammen med de økologiske landmænd.

Line Skouboe er pressemedarbejder i Økologisk Landsforening.

LMO og Ellinglund inviterer til økologi event 28. september kl. 10 - 12.45

Besøg en spændende økologisk mælkebedrift i højeste gear. Kom og hør om:

- Fodring med afskallet havre
- Pløjefri dyrkning og efterafgrøder
- Digital foderstyring med CowConnect

INGEN TILMELDING - BARE MØD OP

PROGRAM

10.00 Velkomst med kaffe/boller.

10.10 Ejer Gert G. Lassen fortæller om Ellinglund Økologi.

10.30 Demonstration af havreafskaller - brugsværdi og fodring. Hør Gert G. Lassen, JS Staldservice A/S og LMO Økologi.

11.30 Digital foderstyring med CowConnect på Ellinglund. CowConnect fortæller om foderstyring med daglig foderkontrol.

12.15 Demonstration i marken om pløjefri dyrkning og efterafgrøder, der forbedrer muldlaget og jordens frugtbarhed. LMO fortæller om plantevalg og effekt som efterafgrøde.

12.45 Afslutning i marken.

Har du spm. kan du kontakte økologirådgiver Kirstine Flintholm Jørgensen Mobil: 2070 0636 Email: kfj@lmo.dk

LMO Økologi rådgiver nogle af Danmarks dygtigste økologer og tilbyder gratis rådgivning til dig, som overvejer økologi. Vi har nogle af landets mest erfarne økologirådgivere inden for planteavl, grovfoder, mælkeproduktion, svin, kødkvæg og økonomi. Med kontorer i Søften, Horsens, Viborg, Silkeborg, Aars og på Samsø.

Bæredygtig økonomi

